

Sak 10: Uttalelser

Nye uttalelser, som ikke er utsendt med 3. innkallinga

1 Forslag til uttalelse 11:

2 **Norge bør ikke bli en del av EUs nye karbonskatt.**

3 EUs karbonskatt låser industrien til EUs marked og gjør det umulig å konkurrere på
4 verdensmarkedet. EU avindustrialiseres i dag og problemene vil forsterkes av
5 karbonskatt. Norsk industri er ikke tjent med å låses til EUs marked. Det er heller ikke
6 nødvendig, siden vår eksport til EU er unntatt fra karbontoll og ordningen ikke omfattes av
7 EØS-avtalen.

8 I statsbudsjettet for 2025 varslet regjeringen at de vil inngå en avtale som gjør Norge til en del av
9 EUs karbonskatt, CABM.(Carbon Adjustment Border Mechanism).

10 EUs karbontoll innebærer en egen avgift på import av jern og stål, aluminium, sement,
11 kunstgjødsel, elektrisitet og hydrogen fra land med lavere CO2-avgift enn EU.

12 Bakgrunnen er at EU taper i konkurransen, spesielt overfor Kina og USA. De høye energiprisene
13 gir avindustrialisering. Industriproduksjonen i EU har sunket hvert år siden 2022.
14 Draghirapporten sier at europeiske bedrifter har strømpriser 2 til 3 ganger USAs og gasspris 4 til
15 5 ganger større. Det siste er at Wolkswagen legger ned 3 fabrikker i Tyskland.

16 **CABM låser bedriftene ti EUs marked og stenger bedriftene ut av andre marked.**

17 Hensikten med CABM er at import fra land med lavere avgifter på CO2 ikke skal utkonkurrere
18 EUs industri. Importavgiften skal utligne forskjellen i CO2-avgift mellom land. Men i EU blir det
19 så dyrt å produsere at det blir umulig å konkurrere utenfor EU. Yara sier i sin høringsuttalelse:
20 «CBAM-forslaget er ikke utformet for å løse konkurranseulempen de samme karbonkostnadene
21 gir europeiske produkter for eksport ut av EU.»

22 Til nå har industrien både i EU og Norge hatt gratiskvoter og sluppet unna EUs CO2-avgift som nå
23 er på 1000 kr/tonn. Men med innføring av CABM skal disse gratiskvotene fases ut fra 2026 til
24 2035. De fleste eksperter tror at også CO2-kompensasjonen vil falle bort.

25 Norsk kraftintensiv industri har et marked også utenfor EU. Her har de ikke store sjanser med
26 EUs strømpris og stadig stigende kvotepris. Ingen av våre konkurrentland, Kina, India, Brasil,
27 Qatar og delstater i USA, har latt markedet bestemme strømpris.

28 Mellom 40 og 50% av norsk eksport utenom olje og gass går til land utenfor EU. EU er et marked i
29 stagnasjon. Veksten kommer andre steder. Å låse norske bedrifter til EU-markedet betyr trolig
30 nedskalering i Norge og at investeringer flyttes ut av Norge.

31 **Norge trenger ikke å være med i CABM.**

32 CABM er ikke EØS-relevant. **Regjeringens notat sier:** «Mekanismen omfatter ikke varer med
33 opprinnelse i Island, Liechtenstein, Sveits og Norge. Det innebærer at handel mellom Norge og
34 EU ikke vil underlegges bestemmelsene i forordningen, uavhengig av om CBAM innføres i
35 Norge.»

1 Forslag til uttalelse 12

2 **Tid for handling: Ta tilbake kontroll på krafta**

3 Forslag til landsmøteuttalelse Nei til EU, Hamar 08.-10. november 2024 fra Oslo Nei til EU.

4 Det er 300 dager igjen til stortingsvalget 2025. Skal det gjenvinnes demokratisk kontroll over
5 kraftressursene og gjøres noe med de høye strømprisene, er tida for handling nå.

6 For å endre kraftpolitikken i Norge og arbeide for sosial rettferdighet og folkevalgt kontroll over
7 kraftressursene er vi avhengig av å danne en brei og landsomfattende mobilisering omkring noen
8 utvalgte politiske hovedpunkter:

9 1. Folkevalgt og demokratisk kontroll over vannkrafta, vindkrafta og strømprisene. Dette betyr
10 målrettet arbeid for å sikre (i) nasjonal suverenitet over kraftressursene og (ii) forutsigbare og
11 lavere strømpriser enn i våre naboland.

12 2. Makspris på strøm (30-50 øre per kwh) basert på produksjonskostnader og påslag for både
13 privatkunder og næringsliv. Dette kobles sammen med et toprissystem som sikrer rimelig strøm
14 for bedrifter og folk flest – og europeisk markedspris for norsk krafteksport.

15 3. Kraftrettferdighet for sørvest: Frikoble prisområdet NO2 i det norske kraftsystemet fra Hansa-
16 regionen i EUs energiunion.

17 4. Regulering av krafteksporten for å holde prisene ned og unngå import av europeiske
18 strømpriser. Avtalene for de to kraftkablene til Tyskland og Storbritannia skal reforhandles. Nye
19 kabler til Danmark skal ikke bygges ut før et nytt og politisk kraftsystem er etablert i Norge.

20 5. Regjeringen og stortingsflertallet skal bruke reservasjonsretten i EØS-avtalen overfor
21 fornybardirektivet og EUs fjerde energimarkedspakke.

22 6. Folk og Kommune-Norge krever stans i utbygging av mer vindkraft på land.

23 7. Storstilt satsing på tiltak som vil bidra til energiøkonomisering og energieffektivisering i det
24 norske samfunnet.

25 8. Utmelding av EUs energiunion for fritt å bestemme norsk kraftpolitikk av hensyn til industri,
26 arbeidsplasser og private forbrukere. Det innebærer å oppheve tilslutningen til energibyrået Acer
27 og EUs tredje energimarkedspakke.

28 Skal vi nå ett, flere eller alle punktene ovenfor forutsetter det at vi som vil ha tilbake kontroll på
29 krafta finner sammen i en felles politisk innsats som har forankring hos folk og
30 organisasjonsressurser i kommunene og landsdelene som er berørt av de høye strømprisene.
31 Dette er bakgrunnen for at tillitsvalgte og medlemmer på fylkes- og lokallagsnivå i Nei til EU og
32 Acer-gruppa i Nei til EU ønsker å samarbeide med andre gode krefter under mottoet 'Kontroll på
33 krafta'. Hensikten er å løfte fram en helhetlig kraftpolitikk som sikrer folkevalgt og nasjonal
34 kontroll med vannkrafta og energikildene våre, og som sikrer forutsigbare og lave strømpriser for
35 næringsliv og husholdninger i framtida. Vi ønsker å reise full oppmerksomhet om forvaltningen

36 av kraftressursene og norsk kraftpolitikk inn mot stortingsvalget 2025 under parolen 'Krafta er
37 vår – ta tilbake demokratisk kontroll over strømprisene'. Nå oppfordrer vi samtlige fylkeslag i Nei
38 til EU og landsmøtet på Hamar 8.-10. november til å slutte seg til 'Kontroll på krafta' og
39 nettverkets kraftpolitiske målsetninger.

1 Forslag til uttalelse 13:

2 **For nasjonal kontroll og mot EUs helseunion!**

3 Helse er ikke del av EØS-avtalen. Allikevel snakkes det som om vi er del av EU når saker relatert
4 til helse diskuteres i det offentlige ordskiftet.

5 Europeisk samarbeid om helse vil noen ganger være både nødvendig og fornuftig, men ensidig
6 tilpasning til helseunionens markedsmekanismer vil kunne føre til en utvikling der mindre
7 penger går til offentlig helse.

8 Et så viktig område som helse må styres fra Norge av norske politikere som vi har valgt. Dette
9 utelukker ikke samarbeid med andre land, i og utenfor EU.

10 Harmonisering av reguleringer innen helse kan føre til at Norge må tilpasse seg EU-standarder
11 som ikke er tilpasset norske forhold. Kravet fra EU om harmonisering kan også føre til at
12 standarden på norsk helsevesen går ned og kan også påvirke tilgjengelighet og
13 behandlingsmetoder.

14 Vi må ha en sterk offentlig helsesektor, med nasjonale løsninger, kontroll over persondata og
15 helseberedskap. Smittevernarbeidet ledes best av et lokalt, høyt utdannet helsepersonell som
16 kjenner lokale forhold, og der ansatte har faste, hele stillinger. Det er en motsetning mellom et
17 godt smittevern på den ene siden, og høy bruk av vikarer og ufaglært arbeidskraft på den andre.

18 Dersom Norge tilslutter seg EUs helseunion, vil dette føre til økt kommersialisering av
19 helsesektoren. EU ser på helsetjenester som en vare og en kilde til økonomisk aktivitet underlagt
20 EUs markedsregler, de fire friheter, fri flyt av varer, tjenester, kapital og personer. Det går frem av
21 kommisjonens strategi-dokument, European Health Union – Protecting Our Health Together, at
22 et mål er, «...foster a genuine single market for digital health services and products.»

23 Privatisering, konkurranseutsetting og anbud er EUs politikk, noe som vil føre til økt press for
24 lønnsomhet i helsetjenestene. Fri flyt, økt mobilitet av helsepersonell og pasienter, kan påvirke
25 kapasiteten og ressursene i det norske helsevesenet, på samme måte som endringer i
26 pasientrettigheter og tilgjengelighet kan utfordre helsetjenestene.

27 Konkurransen fra helsearbeidere som aksepterer lavere lønn og dårligere arbeidsforhold enn
28 nivået er i Norge kan føre til press på lønningene og sosial dumping. Dette kan potensielt ramme
29 kvinner mest. Dårligere lønns- og arbeidsvilkår fører dessuten til demotivasjon, lavere
30 arbeidsmoral og høy turnover.

31 EUs helseunion vil legge press på helsesektoren for økt privatisering og flere private aktører som
32 ikke bidrar til forskning, men satsing på de pasientene som kan betale prioriteres, i tillegg til de
33 med diagnoser som er lette å behandle og som derved er lønnsomme.

34 Flere private aktører vil føre til en ytterligere nedprioritering av kvinnehelse og fødetilbudet i
35 landet, fordi det regnes som kostnadskrevenende oppgaver. Kampen for kvinners rettigheter må
36 derfor gå hånd i hånd med arbeidet for å hindre norsk medlemskap i helseunionen.

- 37 Forskningsfinansiering basert på markedsøkonomisk tenkning kan gi risiko for at norske kvinners
38 helsebehov blir ytterligere oversett og få konsekvenser for kvinnehelsen, spesielt hvis det fører til
39 nedskjæringer i kvinnespesifikke helseprogrammer eller tjenester.
- 40 Kommersialisering og privatisering av helsevesenet gjennom EUs helseunion vil forverre
41 situasjonen for pasienter som sliter psykisk, siden de ikke er «lønnsomme».
- 42 Fritt behandlingsvalg over landegrenser skal i teorien være en mulighet for alle, men i praksis kan
43 det være utfordringer knyttet til økonomi. Selv om EU-regler sikrer at pasienter skal kunne kreve
44 refusjon for behandlingstkostnader, kan den opprinnelige utgiften være for høy. Dette vil føre til
45 økte forskjeller i tilgangen til helsetjenester, der de med ressurser har råd til å reise og få
46 behandling i utlandet, mens andre ikke har denne muligheten.
- 47 EU-kommisjonen foreskriver flere og flere reformer for «kostnadseffektivitet» eller direkte kutt,
48 noe vi kan forvente vil ramme helsesektoren. Kutt- og privatiseringspolitikken vil øke i Norge, og
49 utviklingen mot et todelt helsevesen vil fortsette med økte klasseskiller i helsevesenet som
50 resultat.
- 51 Samfunnet som helhet må bære de alvorlige konsekvensene på lang sikt. Gjennom
52 helseunionen flyttes viktige helsespørsmål opp til EU-nivå, hvor EU legger føringer for hvordan vi
53 skal arbeide med helsepolitikk i Norge. Allerede ser vi at EØS-tilsynet, ESA, utfordrer
54 helsepolitikken vår ved å trekke Norge for EFTA-domstolen i forbindelse med sykehusbehandling
55 i utlandet.
- 56 Nei til EU vil forene krefter og mobilisere mot at Norge skal tilslutte seg EUs helseunion!
- 57